

PATRIMONIUM 2010

REDACTIERAAD PATRIMONIUM

Voorzitter: Prof. Dr. Walter Pintens, gewoon hoogleraar K.U.Leuven

Hoofdredacteur: Prof. Dr. Charlotte Declerck, docent UHasselt, advocaat

Leden: Prof. Frank Buysens, gastdocent K.U.Leuven, geassocieerd notaris,
Dirk Michiels, geassocieerd notaris, Sven Mosselmans, rechter in de Recht-
bank van Eerste Aanleg te Gent en Aloïs Van den Bossche, notaris

PATRIMONIUM 2010

Prof. Dr. WALTER PINTENS
Prof. Dr. CHARLOTTE DECLERCK
Editors

Met bijdragen van

V. ALLAERTS – CH. AUGHUET – R. BARBAIX
J.-E. BEERNAERT – D. COVELIERS – CH. DECLERCK
G. DEKNUDT – CHR. DE WULF – J. FAVRIL – FR. LALIÈRE
A. MAELFAIT – M. MUYLLE – D. PIGNOLET
W. PINTENS – E. SANSEN – S. SEYNS – K. SWINNEN
A. VAN DEN BOSSCHE – B. VERDICKT – L. WEYTS

Patrimonium 2010
Walter Pintens en Charlotte Declerck (eds.)

© 2010 Intersentia
Antwerpen – Oxford
www.intersentia.be

Afbeelding cover: Andy Warhol. Dollar Sign © The Andy Warhol Foundation
for the Visual Arts, Inc. / SABAM Belgium 2010

ISBN 978-94-000-0116-9
D/2010/7849/106
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Met deze uitgave vieren wij het eerste lustrum van *Patrimonium*.

Patrimonium 2010 beantwoordt aan het klassieke concept van de reeks *Patrimonium*: een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in de rechtspraak en de rechtsleer, een overzicht van nieuwe wetgeving en hangende wetsvoorstellen en een antwoord op tien actuele en voor de praktijk relevante vragen. Bij wijze van epiloog worden ten slotte door collega Pintens enkele beschouwingen geformuleerd omtrent het voorstel van wet houdende de hervorming van de gerechtelijke vereffeningsprocedure.

Terwijl er, om begrijpelijke redenen, een relatieve rust heerste op legislatief vlak, kan niet hetzelfde worden gezegd voor de rechtspraak. Het voorbije jaar werden opnieuw een aantal opmerkelijke arresten geveld. Zo oordeelde het Hof van Beroep te Luik dat de schuldvorderingen tussen van scheiding van goederen gehuwde echtgenoten moeten worden geherwaardeerd, zelfs wanneer het huwelijkscontract hieromtrent geen clausule bevat. Het Hof van Beroep te Antwerpen oordeelde dan weer dat laattijdig geformuleerde aanspraken en meegedeelde stukken in een gerechtelijke vereffeningsprocedure moeten worden geweerd, zelfs wanneer deze sanctie niet is overeengekomen tussen de partijen. Deze rechtspraak stuit op kritiek in de rechtsleer, wat onder meer wordt geïllustreerd door de bijdrage van Pignolet omtrent de waardering van vergoedingsrechten en schuldvorderingen in huwelijksvermogensstelsels. Opmerkelijk was ook een arrest van het Hof van Beroep te Brussel waarbij de mogelijkheid van een eventueel vruchtgebruik in hoofde van de langstlevende echtgenoot werd verworpen. Aughuet, Beernaert en Lalière analyseren dit arrest kritisch en komen tot het besluit dat het eventueel vruchtgebruik in hoofde van de langstlevende echtgenoot mogelijk is. Naast deze bijdragen biedt *Patrimonium 2010* nog acht andere bijdragen die actuele thema's bespreken. Wij hebben hierbij opnieuw niet alleen kunnen rekenen op de medewerking van de Leuvense collega's, maar ook van collega's van de zusterfaculteiten, waarvoor onze oprechte dank. Een nieuwigheid is dat de student die de beste masterscriptie in zijn vakgebied schreef de gelegenheid wordt geboden om een topic uit zijn scriptie toe te lichten. Favril bijt de spits af en gaat nader in op de vraag of de gezondheid van geest vereist door artikel 901 B.W. een versterkte wil, toestemming of controle vereist.

Ten slotte is een woord van hartelijke dank op zijn plaats voor de heer Mosselmans en dit in het bijzonder voor het zorgvuldig nalezen van de kroniek en het formuleren van pertinente opmerkingen.

VOORWOORD

Wij hopen dat *Patrimonium 2010* voor u van praktisch nut zal zijn en kijken nu al uit naar uw reactie.

Charlotte Declerck

INHOUD

VOORWOORD	v
DEEL I. KRONIEK FAMILIAAL VERMOGENSRECHT	
PROF. DR. CHARLOTTE DECLERCK	1
Hfdst. I. Primair huwelijksvermogensstelsel	
VEERLE ALLAERTS	3
I. Bescherming van de gezinswoning	3
II. Dringende voorlopige maatregelen	3
Hfdst. II. Secundair huwelijksvermogensstelsel	
PROF. DR. CHARLOTTE DECLERCK	5
I. Wettelijk stelsel	5
II. Conventionele stelsels	31
III. Wijziging van het huwelijksvermogensstelsel	38
IV. Huwelijksvermogensrecht en internationaal privaatrecht	40
Hfdst. III. Samenwoningsvermogensrecht	
VEERLE ALLAERTS	41
I. Verschillende juridische behandeling van diverse samenlevingsvormen: schending van het gelijkheids- beginsel?	41
II. Wettelijke samenwoning	45
III. Feitelijke samenwoning	48
IV. Familiaalvermogensrechtelijke overeenkomsten	55

Hfdst. IV. Schenkingen

GUILLAUME DEKNUDT	59
I. Begrip	59
II. Constitutieve bestanddelen	59
III. Grondvereisten	61
IV. Handgift	64
V. Vermomde schenking	67
VI. Onrechtstreekse schenking	69
VII. Schenking tussen echtgenoten	71
VIII. Ontbinding van de schenking	73
IX. Schenkingen en internationaal privaatrecht	75

Hfdst. V. Erfrecht

PROF. DR. CHARLOTTE DECLERCK en GUILLAUME DEKNUDT .	77
I. Voorwerp van het erfrecht	77
II. Opvallen van de nalatenschap	78
III. Wettelijke devolutie van de nalatenschap	81
IV. Testamentaire devolutie van de nalatenschap	85
V. Erfovereenkomsten	99
VI. Reserve	101
VII. Optierecht	102
VIII. Vereffening en verdeling van de nalatenschap	103
IX. Familiale schikkingen	106

DEEL II. NIEUWE WETGEVING EN WETSVOORSTELLEN. 109

Hfdst. I. Nieuwe wetgeving

STEVEN SEYNS en BART VERDICKT	111
I. Kostenverdeling bij echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting	111
II. Wet van 19 mei 2010 houdende fiscale en diverse bepalingen	113
III. Vlaams Decreet van 18 december 2009 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010 ...	113

IV.	Vlaams Decreet van 18 december 2009 houdende bepalingen tot begeleiding van de derde aanpassing van de begroting 2009	115
V.	Waals Decreet van 30 april 2009 houdende diverse wijzigingen van onder meer het Wetboek der successierechten en het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten.	120
VI.	Waals Decreet van 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiehuizen	123
Hfdst. II.	Wetsvoorstellen	
	STEVEN SEYNS EN BART VERDICKT	125
I.	Burgerlijk recht	125
II.	Fiscaal recht.	135
DEEL III.	VRAAGPUNTEN UIT DE PRAKTIJK	137
Hfdst. I.	Pleidooi voor een vernieuwd huwelijksvermogensrecht. Een huwelijksgemeenschap met minder verhaalsrecht voor de schuldeisers en een aangepast bestuursrecht	
	PROF. EM. DR. CHRISTIAN DE WULF	139
I.	Inleiding.	139
II.	De rechten van de schuldeisers	142
III.	Andere aanpassingen.	155
IV.	Slot	160
Hfdst. II.	De bevoegdheden van gemeenrechtelijke mede-eigenaars	
	KOEN SWINNEN.	161
I.	Inleiding.	161
II.	Inhoud en toepassingsgebied van artikel 577-2, §§ 5 en 6 B.W.	162
III.	Daden tot behoud en daden van voorlopig beheer vs. daden van beheer en daden van beschikking.	166
IV.	Besluit.	177

Hfdst. III.	De waardering van vergoedingsrechten en schuld- vorderingen	
	DOMINIQUE PIGNOLET.....	179
	I. Inleiding.....	179
	II. De waardering van vergoedingsrekeningen in het wettelijk stelsel	179
	III. De waardering van schuldvorderingen in scheidings- stelsels.	187
	IV. Besluit.....	194
Hfdst. IV.	Omtrent voorschotten op het aandeel in de vereffening- verdeling	
	PROF. DR. CHARLOTTE DECLERCK	197
	I. Inleiding.....	197
	II. Chronologisch overzicht van rechtspraak	197
	III. Analyse.....	203
	IV. Besluit.....	208
Hfdst. V.	Impliceert de gezondheid van geest vereist door artikel 901 B.W. een versterkte wil, toestemming of controle?	
	JULIE FAVRIL	209
	I. Inleiding.....	209
	II. Theorie van de versterkte toestemming	210
	III. Barsten in de rechtsleer	217
	IV. Conclusie	224
Hfdst. VI.	De l'éventualité d'un usufruit « éventuel »	
	CHARLOTTE AUGHUET, JEAN-EMMANUEL BEERNAERT et FRÉDÉRIC LALIERE	227
	I. Prologue.....	227
	II. Introduction	228
	III. Discussion	234
	IV. Epilogue.....	246

Hfdst. VII. De ontwerpverordening erfrecht, dynamiet onder de Belgische reserve? Erfrecht in internationaal privaatrechtelijk perspectief	
MATHIEU MUYLLE.....	247
I. Inleiding.....	247
II. Handleiding.....	248
III. Erfrecht in het Belgische WIPR.....	249
IV. Een nieuwe wind door het IPR? Het Europees IPR-erfrecht.....	257
V. Besluit.....	263
Hfdst. VIII. Op wandel met notariële estate planning	
PROF. DR. LUC WEYTS.....	265
I. Algemeen.....	265
II. Bij huwelijkscontracten of wijziging huwelijkse voorwaarden.....	265
III. Bij koopakten.....	270
IV. Bij hypothecaire leningsakten en onherroepelijke volmacht tot hypothecceren.....	273
V. Bij vennootschapsakten.....	274
VI. Bij schenkingsakten.....	275
VII. Bij verdelingsakten.....	278
VIII. Bij testamenten.....	279
IX. Besluit.....	283
Hfdst. IX. De overdracht van familiebedrijven conform artikel 140bis W.Reg. cq. artikel 60bis W.Succ.: het spoor bijster? Een stand van zaken en enkele bedenkingen	
PROF. DR. RENATE BARBAIX, ANN MAELFAIT en ERIK SANSEN.....	285
I. Inleiding.....	285
II. De schenking van de familieonderneming en artikel 140bis W.Reg.: civielrechtelijke knelpunten... ..	286
III. De vererving van de familieonderneming volgens artikel 60bis W.Succ.: het bos en de bomen?	292
IV. Besluit.....	298

Hfdst. X.	De Belgische private stichting herbekeken	
	ALOÏS VAN DEN BOSSCHE en DIRK COVELIERS	299
	I. Moeilijke start	299
	II. Het belangeloos doel van de private stichting	301
	III. Het vermogen van de stichting	304
	IV. Het bestuur van de stichting	306
	V. De ontbinding van de stichting	308
	VI. De fiscale behandeling van de stichting en haar doelstellingen	310
	VII. Besluit	321
	EPILOOG	323
	Naar een versnelde vereffening-verdeling?	
	PROF. DR. WALTER PINTENS	325